

Udruga malih dioničara Aluminija d.d. Mostar
Skraćeni naziv DIAL

Ident broj:4227810570007
Baćevići bb
88 000 Mostar

broj: 04-06/20
Mostar, 12.06.2020

FINANCIJSKA POLICIJA F BiH

N/P Direktora

Marsala Tita br. 62/III
71000 Sarajevo

VLADA FEDERACIJE BIH

- n/p Predsjednika gosp. Fadila Novalića
- Resorni Ministar gosp. Nermin Džindić
- Podpredsjednica Vlade F BiH gđa Jelka Milićević

Reakcija Udruge malih dioničara Aluminija d.d. (DIAL) na „Izveštaj kontrole poslovanja gospodarskog društva Aluminij d.d. učinjenog od strane Financijske policije“ – neistinite i neutemeljene činjenice u djelu Zaključka Dokumenta

Poštovani ,

Udruga DIAL nakon završetka provedbe kontrole Aluminija d.d. , na traženje od strane FP kao i same Uprave Aluminija d.d. da nam se kao legitimnim dioničarima Aluminija d.d., te Udruzi koja je zadnjih 5-6 godina aktivna u praćenju rada Aluminija dostavi navedeni izvještaj, nije nam dostavljen već samo dat kratko na uvid u službenim prostorijama Aluminija. S obzirom da je danas izvještaj dostupan javnosti, preko medija to se obraćamo povratno vama Vladi F BiH i Upravi Financijske policije da u potpunosti uvažite „Našu“ reakciju gdje u potpunosti pobijamo Zaključke iz Izvještaja FP koje navodimo u dopisu. Imajući kao uvijek profesionalni pristup, pa tako i sada ne dotičemo se nikakvih imena, osoba, firmi, ugovora itd... te navedeno nije predmet naše kritike i analize.

Udruga malih dioničara Aluminija d.d. Mostar (DIAL) već dugi niz godina a pogotovo posljednje, aktivno i intezivno prateći poslovanje i rad Aluminija d.d., te pogotovo problematiku poslovanja samog Društva, na stotine aktivnosti smo poduzimali, kako prema samim Upravama, NO-lma, Vama- Vladi F BiH (kao izvršnoj vlasti i kao Vlasniku), Ministarstvima,

različitim agencijama, Vladi RH te svim čimbenicima bitnim i relevantnim za rješenje ove problematike koja može dovesti do spasa i profitabilnosti ovog Društva.

Sve te aktivnosti su potkrijepljene stručnim analizama temeljenim na pravnim, ekonomskim, finansijskim, znanstvenim, činjenicama i modelima **tražeći od svih a pogotovo Vlada F BiH i BiH da se definiraju ekonomske politike u elektroenergetskom i industrijskom sektoru koje će omogućiti uspješno poslovanje mnogih poduzeća pa i Aluminija, što u konačnici bi stvorilo pokretač rasta ekonomije F BiH i BiH, privlačenje stranih investicija te ubrzano smanjenje neuposlenosti.**

Svi naši radovi i djelovanja zasnovani su na znanstvenim činjenicama dokazivim i istinitim, te definiranju prijedloga izmjene i dopune postupanja i politika Vlada koje će dovesti do jačeg pokretanja gospodarstva pa i Aluminija. Svi naši stavovi su pored prijedloga , analiza, strategija bili i jedan vid kritike uz prijedloge i inicijative prema institucijama vlasti tj svima onima koji su dopuštali propast Aluminija zbog „nečinjenja“.

Ukratko naši prijedlozi konkretno vezano za Aluminij nisu iziskivali niti jednu marku troška za „Državu“ a niti smanjenje prihoda na drugoj strani (bilo koje budgetske stavke) . Jednostavno, prijedlog je bio da se Vlada i Vlade bave gospodarskom politikom na tržišnim osnovama međutim i sami vidite da punih 25 god to ne činite, te i dan danas tj posljednjih mjeseci vidimo šta je na gospodarskoj i političkoj sceni – odnosno i dalje je gospodarstvo izvan fokusa interesa Vlada.

Posljedica toga je da imamo i ugašen Aluminij d.d., a općenito cjelokupno gospodarstvo je ugroženo, pogotovo cjelokupna prerađivačka industrija aluminija i elektroenergetski sektor.

U posjedu smo Izvještaja finansijske policije , tj. izvršene kontrole poslovanja Aluminija za period 2014-2019 g.

Na samom početku želimo jasno naglasiti , da ovaj dopis , naše analize Izvještaja FP, nemaju nikakav protekcionistički stav ni prema kome, te smo i tu jasni – **želimo i tražimo da svatko odgovara za bilo kakav kriminal , ako je počinjen.** Naši stavovi imaju iskjučivu podlogu u činjenicama i znanstvenom i zakonitom pristupu, jer smatramo da cjelokupna BH javnost vrlo malo, ili nimalo zna išta o postulatima na kojima počiva industrija proizvodnje primarnog aluminija, a to dokazuje i ovaj Izvještaj.

20 god medijsko prikazivanje problematike Aluminija te poticanje Vlade F BiH da problem nije u Vladinim rukama je potpuno pogrešno, te se 20 god stvorila potpuno pogrešna percepcija o ovoj Kompaniji. **Navedeni izvještaj FP je dokaz tome te se referiramo na njega i tražimo da se povuče iz daljnjeg postupanja jer je isti neistinit u sa pogrešnim zaključcima i ne odražava fer korektno i profesionalno analiziranje poslovanja ove kompanije.**

Ovim dopisom jasno i žestoko izražavamo razočarenje, jedan vid depresije, duboko žalimo što navedeni „Izvještaj“ derogira temelje, postulate i zakonitosti poslovanja i proizvodnje primarnog aluminija u postupku proizvodnje elektrolize te prodaje istog sukladno svjetskim usvojenim pravilima. Duboko smo razočarani što su u zaključcima Izvještaja potpuno neistinito prikazani razlozi decenijskih gubitaka u Aluminiju te na kraju propasti ovog Društva.

Na temelju toga su izneseni potpuno krivi zaključci (na koje se referiramo) od strane FP, te smatramo da to nije u redu, profesionalno, jer je ipak riječ o instituciji koja stoji iza tvrdnji i zaključaka a iza te institucije stoji i „državni“ pečat .

Navedeni zaključci finansijske policije (na koje se refriramo) su neistiniti, te smatramo da mogu predstavljati samo osobne stavove autora ovog izvještaja, a nikako ne mogu i ne smiju službeni dokument jedne Državne tj Federalne institucije, jer poruka ovog dokumenta nebi trebala biti štetna kako za sam Aluminiij, i društvo u cjelini.

Ovim dopisom se ograđujemo od bilo kakvog osobnog stava, ili bilo kakve osobne pristranosti prema inspektorima FP, te ne zamjeramo niti jednom inspektoru koji je sudjelovao u izradi ovog izvještaja, a isključivo iz razloga što smatramo i tvrdimo da inspektori ne poznaju niti mogu poznavati kompleksnost funkcioniranja industrije proizvodnje primarnog aluminiija, koja je vezana zakonitostima vezanim za kompleksnost same procesne tehnologije ove industrije, te u finansijskom smislu vezanosti iste za kretanja svih ulaznih inputa i svih izlaznih outputa za kretanja burzovnih indeksa, **te činjenicu da je Aluminiij Mostar 100% bio izložen tim burzovnim cijenama na svjetskim tržištima.**

Podržavamo rad FP i utvrđivanje svih nezakonitosti sukladno pozitivnim zakonskim aktima, te utvrđivanja činjenica nepravilnosti ako postoje.

Imati tvornicu u BiH koja doprinosi više od 4% BDPa Države, a poslovanje te industrije je 100% vezano za svjetske tržišne indekse, svima onima koji imaju i vrlo malo znanja o ekonomiji znaju da je to put u nepoznato tj propast i bankrot. Takav je Aluminiij bio još od 1997 g. a naša borba udruge Dial, a vjerujem i mnogih Uprava bila je usmjerena prema Vladama F BiH, BiH pa i RH, da se osiguraju ekonomske politike koje će urediti ovu problematiku u BiH, jer te pretpostavke tj temelji postoje, te taj rizik sa 100% izloženosti svjetskim indexima bi se smanjio na 50%. Međutim te pretpostavke nisu htjele i želile naše Vlade da se osiguraju. Nadalje, izvršna vlast je šutila i nijema bila svih 20 g na ovu temu, a trebala je jasno reći da neće, ne može i ne želi išta učiniti, te bi Aluminiij sukladno zakonu 2010, a najkasnije početkom 2012 trebao ići u stečaj. Inercija i šutnja izvršene vlasti koja je sa druge strane i faktički jedini vlasnik poduzeća dovela je do rezultata kojeg danas imamo. (to su nepobitne činjenice).

Prodajne cijene:

- ključna stvar u nalazu FP na koju se poziva Zaključak, je da je Aluminiij u kontinuitetu prodavao gotove proizvode ispod proizvodne cijene. Činjenica je da su prodajne cijene nakon 2009 g kod svih aluminijskih industrija u svijetu bile niže od proizvodnih te je to razlog zatvaranja skoro većine aluminijskih proizvođača u svijetu. Zato tvrdimo da je Aluminiij Mostar 2010 trebao da ide u stečaj, a proizvođači aluminiija su opstali u onim zemljama gdje konkretno Vlade tih zemalja tj same države mogu osigurati ključni parametar koji može pomoći opstanku ove industrije, a to je cijena el energije. Nakon tog perioda konsenzus u F BiH nije bio za Aluminiij da ide ka stečaju, jer su uvijek bili pokušaji utjecaja na Vlade da osigura za Društvo i ostalu privredu ekonomskim mjerama uvjeti za normalno poslovanje. Znači jedini parametar kojim se moglo upravljati a nije burzovni index za opstanak ove industrije je el energija, međutim te energije u BiH ima u viškovima i to jeftine po proizvodnim cijenama, te je svo vrijeme zadnjih 10 god rješavajući tu problematiku Aluminiij napuštaen od strane Države pa i vlasnika upadao u dužničko ropstvo dobavljača. (elektroprivreda te dobavljači za sirovine koji su ga financirali). Činjenica je ako postoje ekonomske politike definirane od strane Države za poslovanje ove industrije, jeste da managamenti mogu utjecati i na ostale burzovne indekse, te ako imaju stabilnost mogu razvijati prerađivačku industriju, ali nažalost Aluminiij nije imao niti jednu pretpostavku za opstanak jer je i sa cijenom el energije bio izložen burzi tj 100% svi parametri ulazni i izlazni su burza, te treba svakome biti jasno da je ova industrija unaprijed bila osuđena na propast, a upravo zbog izostanka mjera i ekonomskih politika koji su bili na strani Vlade F BiH i BiH.

Na ovaj način Aluminij je izgubio cjelokupni ekonomski potencijal da se može oduprijeti velikoj promjenjivosti burzovnih promjena kako u nabavi tako i u prodaji jer je ostao bez obrtnog kapitala i potencijala za opstanak.

Sama činjenica da je politikama Vlade F BiH i BiH omogućeno da se danas/godišnje cca 500 mil KM el energije izvozi, npr potrebe za cca 3 Aluminija u punom kapacitetu, pri čemu proizvođači koji izvoze el energiju nisu i neće plaćati nikakve tarife (mrežarine), ta ista količina el energije da se kroz 3 godine isporuču Aluminiju Aluminij bi platio cca 90 mil KM naknada za mrežarine i OIEIK. Mi tvrdimo i ne smatramo da je to ekonomska politika koja treba da bude prisutna u našoj državi jer njome se uništava industrija na kojoj počiva Država. Tako je Aluminij zadnjih 15 godina po tom osnovu platio cca 250 mil KM troška (mrežarina) za koji smatramo da bi u normalnoj državi trebao biti samo 5-10% toga iznosa. (To su nepobitne činjenice jer druge svjetske države definirali su ekonomsku politiku koju spominjemo)

Da ne bi ostali nedorečeni poslovanje Aluminija od 1997 do 2008 g. koje je bilo pozitivno ,isključivi rezultat je pozitivne reakcije svjetskih tržišta i burzovnih indeksa, nikako to ne možemo pripisati ljudskom faktoru, jer je i tada Aluminij bio izložen 100% burzi, tj nije imao niti jedan od moguća dva inputa u svojim rukama, (glinica i el energija) a niti je postojala ekonomska politika Države koja će osigurati dugoročnu stabilnost i opstojnost. Da ne bi bilo zabune kada govorimo o ekonomskim politikama koje nisu postojale, tu govorimo odsustvo i izostanak vladanja obje vlade koje su svojim nepostupanjem derogirali ovu industrijsku granu.

Aluminij posluje sa sirovinama čiju cijenu određuje burza dnevno/mjesečno. Država nikada nije priznala da je za Aluminij el energija sirovina, a ne trošak. Ključna sirovina je i glinica, a carina na glinicu postoji još od 1997 g, zatim kruti uložak (carina postojala do 2018), zatim otpadni aluminij za pretapanje, carina postoji već 20 god. Sve ove sirovine 90% izvorišta su izvan EU ili Cefta.

Najveća stavka sirovine je el energija koju BiH ima u enormnim viškovima i to jeftine, koja može osigurati opstanak ove industrije..... ali... ali.. ta BiH energija nikada nije bila dostupna za Aluminij da izravno proizvođač (koji ima viškove) prodaje –potrošaču (Aluminij) ... zbog zakona i ekonomskih politika Vlada F BiH i BiH. (Izuzetak je prvo polugodište 2017.g kada je Aluminij pokazao da može biti profitabilan).

Na stranici 6 samog Izvještaja FP čitamo da je Uprava koja je bila u mandatu u vremenu dostave izvještaja napravila prigovor na sam izvještaj zbog -citiramo: „**Pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešno izvedenih zaključaka**“ (zatvoren citat). (u daljnja obrazloženja te uprave ne ulazimo).

Mi kao Udruga Dial napominjemo, da smo protiv citirane Uprave podigli kaznene prijave, te su iste na snazi, ali ne možemo i nećemo zatvarati oči pred istinom i u potpunosti stojimo iza ovih rečenica Prigovora uprave na istinitost i vjerodostojnost Izvještaja FP, jer je apsolutno istinito, znanstveno, pravno i dedukcijski dokazivo da je suština tj ZAKLJUČAK Izvještaja FP u potpunosti pogrešan ne odgovara istini, upućuje čitatelja i javnost na negativne misli i nedaj Bože reakcije, a to ćemo ovim dopisom i dokazati samo kroz nekoliko ključnih dokaza, a ima ih pregršt.

A. ANALIZA IZVJEŠTAJA FP TE OSPORAVANJE NEISTINITIH ČINJENICA ,NAVODA STAVOVA I ZAKLJUČAKA

1. U potpunosti odbacujemo točke 6, 7, 8 i 10 na stranicama 95 i 96 i 97 iz Zaključka Izvještaja FP koje su u potpunosti neistinite, pogrešne i nemaju temelj niti u kakvim iznesenim dokazima niti istini – te navedene točke u potpunosti derogiraju postulate poslovanja svih aluminijskih industrija u svijetu, a navedene točke su okosnica Zaključka tj suštine Izvještaja FP.
- **Točka 6. str 95/96** navodi da su **Ovlaštena lica FP** zaključila da se načinom formiranja prodajnih cijena, **Privredno Društvo nije bilo u mogućnosti pokriti svoje troškove, što se u konačnici odrazilo na stvaranje kontinuiranih gubitaka iz godine u godinu. Uprava Privrednog društva je u većini slučajeva, zaključenim ugovorima sa kupcima prouzrokovala štetu privrednom društvu... itd. (ove tvrdnje su neistinite obrazloženje i dokazi u nastavku)**
- **Točka 7. str 96.** kaže da **Uprave uvećanu cijenu el energije zbog naknada ((Vladi i drugim agencijama NOS Elektroprijenos) nije znala prenijeti na kupce.... U prevedenom smislu uvećanu cijenu struje uprava treba da prenese na kupce i na taj način da ostvari profit- ovo je neistina i čisto nepoznavanje funkcioniranja poduzeća kojem je cjelokupni input definiran burzom i prodajne cijene također. (obrazloženje i dokazi u nastavku)**
- **Točka 8. str 96.** Inspektori iznose zaključak da je Društvo sve ključne sirovine i struju kupovalo po vrlo nepovoljnim uvjetima od dobavljača, te dalje inspektori tvrde da je Društvo radilo štetne ugovore za kompenzacije (a u nekim člancima prije Inspektori tvrde da su kompenzacije zabranjene, da je to zakonodavni propust te potpuno pogrešno tumače čl 18 Zakona o Financijskom poslovanju, te u potpunosti zanemaruju i čl 21 Zakona o UPP F BiH koji kaže:
- *Članak 21. (1) Obračunsko plaćanje je namirenje međusobnih novčanih obveza i potraživanja između sudionika bez upotrebe novca. (2) Obračunsko plaćanje obavlja se kompenzacijom, cesijom, asignacijom, preuzimanjem duga te drugim oblicima međusobnih namira obveza i potraživanja sukladno zakonu kojim se uređuju obvezni odnosi.*
- **Tvrdeći da su kompezacije štetne je opasna tvrdnja koja je neistinita i izražava subjektivni stav inspektora. Kompezacije ne utječu nikako na finansijski rezultat niti štete poslovanju Društva, one su zakonom dopuštene niti utječu na priljeve sredstava ako su istovremeno ta sredstva vezana za odljeve. Kompezacije, asignacija , cesije su međunarodno priznate u svim zemljama.**

Dalje u nastavku čl 8 Zaključka tvrde i zaključuju da isključivi problem poslovanja Društva nije električna energija, te derogiraju i kritiziraju sve aktivnosti Uprava i NO koje su godinama upućivali javnost i slali apele da je isključivi to problem.

Dalje inspektori komentiraju da su Uprave upućivale apele Vladi i pozivale na ispunjenje obveza Vlade iz potpisanog Anexa 8 , dalje inspektori zaključuju da je to bilo nepotrebno i nekorisno kupovanje vremena. (Inspektori sa ovim zadnjim stavom omaložavaju nastojanja Uprava i No koji su se borili za spašavanje Aluminija, a pravdaju činjenicu da je Vlada u prekršaju jer Vlada ne ispunjava Odluku i sporazum koji je sama potpisala).... Podržavaju prekršaj Vlade

Čl 10. Financijska konsolidacija: Vlada je 25.10.2018 donijela Odluku o finansijskoj konsolidaciji društva Aluminij d.d. Na 74 str Izvještaja citirana je sama Odluka u potpunosti. Temeljem stava III i stava V Vlada je definirala da se iznos obveza Aluminija od cca 47 mil KM (stari dugovi) konsolidira i Vlada samom Odlukom stavom V definira da se za taj iznos od 47 mil KM poveća kapital u Društvu te se zadužuje Skupština Društva da to sprovede.

Navedeno nije sprovedeno od strane Uprave NO i Skupštine, a FP u točki 10 Zaključka izvještaja konstatira da je taj uvijet ispunjen jer su inspektori vidjeli da je u 2019 g sa konsolidacijskog računa plaćana struja, plaće, dobavljači i druge obveze i na temelju toga su konstatirali da je ovaj uvijet tj Odluka ispunjena. To nije istina, to je pogrešno, jer se Odluka o fin konsolidaciji odnosila na prethodne godine konkretno 2013 te se ta obveza trebala sporazumom definirati te odobrenjem na Skupštini prenijeti u Kapital društva, a plaćanja na koja su se inspektori referirali su plaćanja za obveze iz 2018 i 2019 g.

..... dalje postoje brojne zamjerke Udruge Dial na mnoge druge konstatacije, stavove u samom izvještaju kojima pogotovo iz područja materijalno financijskog knjigovodstva se iznose stavovi a ne dokazi i usklađenost sa zakonom.

B. DOKAZI

Točkom 6 zaključka FP je definirala i zaključila da su sve Uprave u Aluminiju, a vjerojatno i svi predstavnici u NO svjesno i namjerno godinama uništavali Aluminij, gurali ga u gubitke jer nisu znali odrediti prodajnu cijenu – te javnost i Vlada može zaključiti da su sve ove prethodne godine u NO i Upravama sjedili maloumni ljudi koji su nestručni pa su to svjesno i namjerno uradili jer nisu znali formirati prodajnu cijenu koja je bila manja od proizvodne. – To je u prevedenom smislu stav i zaključak FP.

- **Ako ćemo sve ostalo ostaviti po strani, sve zanemariti i hipotetički zamisliti da je ovo istina.. tj da inspektori FP imaju otkriven način formiranja prodajnih cijena onda možemo svi uskliknuti i reći Heureka! Onda je ovo patent koji će riješiti 134 godina dugu enigmu koliko traje period od izuma procesa proizvodnje aluminija (Hall-Heroult process) koji je jedini process i tehnologija proizvodnje aluminija i ne postoji alternativa u svijetu. Odlika ovog procesa jeste enormno velika količina el energije koja se koristi u procesu elektrolize. (Npr. Aluminij u punom kapacitetu trošio je 22% ukupne potrošnje el energije Države BiH). Sve elektrolize svijeta su temeljene na proizvodnji i principima ovog procesa. Ako ćemo se držati istine FP u ovoj tvrdnji, onda zaključujemo da se sve pogašene proizvodnje tj elektrolize mogu ponovo otvoriti, te će SAD ponovo povrtaiti proizvodnju aluminija i prestat će trgovinski rat sa Kinom (ove konstatacije FP znače ovo što smo pojasnili)**
- **Desetine elektroliza u svijetu je ugašeno u mnogim europskim zemljama, SAD, Južna Amerika, Australia, Oceania te je zadnih 10 god nestalo preko 6 mil tona proizvodnje aluminija, a upravo jer im je bila neodrživa proizvodnja usljed troškova vezanih za električnu energiju. Sukladno tumačenju inspektora FP prodajnu cijenu treba odrediti uvijek veću bez obzira koliki su ti troškovi- pri tome zanemaruju inspektori činjenicu da su cijene svih inputa i outputa definirani kretanjima cijena na burzama i to svjetskim. Stoga tvrdnja inspektora u zaključku točka 6 je neistinita.**
- **Danas se u svijetu proizvede cca 70 mil tona aluminija godišnje cca 50% svjetske alu industrije zadnje dvije god je u gubitku usljed velike cijene struje i male prodajne cijene koju određuje burza.**

- 13 zemalja svijeta proizvodi 92% svjetskog aluminija a ostalih 8% otpada na ostatak svijeta tj ostalih 220 zemalja u svijetu. Ako primjenimo model koji su iznijeli inspektori o načinu formiranja cijena onda je otvoreno da svaka zemlja svijeta može proizvoditi primarni aluminij- međutim to su nezamislive činjenice koje ne mogu biti ostvarene.
- Sukladno ovome (FP) 13 zemalja u svijetu imaju veću pamet i znanje od ovih iz ostalih 220 zemalja.

Srbija, Hrvatska, Italija, Nizozemska, Švicarska, Češka, Poljska, Bugarska, Finska, Engleska, Austrija itd ne posjeduju elektrolize... upravo zbog deficita struje iz hidropotencija ili visoke cijene struje.

Island i Norveška koji imaju velik hidropotencijal i proizvodnju el energije proizvode preko 2 mil t aluminija, sam Island proizvodi 1,1 mil t.

Proizvodnja u ostalim zemljama EU u odnosu na svjetsku proizvodnju bilježi se samo u tragovima- većina elektroliza je zatvorena.

Najveće svjetske kompanije zapadnog svijeta koje imaju u svome vlasništvu ovu proizvodnju, a čije bilance su cca 100 puta zbirno veće od BDPa BiH, imaju destke zatvorenih elektroliza – znači novac a ni znanje tj upravljanje nije u pitanju.

Aluminij se od 2010 g financira na teret dobavljača, usljed nedostatka obrtnog kapitala prouzrokovanog prvenstveno padom prodajnih burzovnih cijena i visokom cijenom struje, te stvara dugove elektroprivredi. U tim godinama se desetine elektroliza u svijetu gase- a Aluminijevi vlasnici idalje šute, šute i nakon gašenja.

BiH ima veliki hidropotencijal i ogromne viškove el energije te ima ključnu pretpostavku za razvoj alu industrije.... Ali na žalost???

Od cca 17,5 mil MW/h el energije koliko se proizvede u BiH potrošnja cijele BiH je cca 10,3 mil MWh (bez Aluminija). BiH ima viškove el energije za cca 2,5 Aluminija u punom kapacitetu.

Ali Aluminij može biti živ i sa 20-30 % kapaciteta elektrolize???

40% u BiH je hidropotencijal, a 60% termo. U zadnjim godinama rastu i obnovljivi izvori. Ponderirana proizvodna cijena jednog MWh el energije u BiH je debelo ispod 35EUR. Sukladno navedenom BiH je idealna zemlja da razvija aluminijску industriju koja može biti profitabilna na tržišnim osnovama.

Međutim Vlade u BiH ne usmjeravaju ekonomske politike da podrže poslovanje Aluminija jer potrošnjom el energije od max 2,2 TWh Aluminij balansira elektroenergetsku mrežu u BiH. minimizira gubitke i štete na mreži, već umjesto toga Vlade omogućavaju proizvođačima i traderima da izvoze el energiju od čega se ostvaruju samo partikularni interesi bez šireg efekta na razvoj gospodarstva.

Svugdje u svijetu cijena el energije stanovništvu je mnogo veća od cijene el energije za industriju, Egzaktan i točan podatak je da je cijena el energije kod nas u F BiH građanstvu (jeftini ljetni tarifni stavak uključujući mrežarine cca 39 EUR/MWh – pa se pitamo zašto se 20 g skriva istina da je normalno da Aluminij na tamo nekoj EU Burzi kupuje el energiju po 50-70 EUR a u biti to je sve BH struja, dok se ta struja u BiH prodaje građanima po 39 EUR/MWh (ljetni jeftini tarifni stavak).

Želimo samo napomenuti da je zadnjih 6 god u NO i Upravi sjedilo i sjedi 4 doktora ekonomskih znanosti, Ispred Vlade F BiH nominirani su u NO uvijek školovani ljudi. Uprave su imale VSS osobe. Kroz Vanjsku Internu reviziju ,

NO nadziralo se poslovanje. Mi mali dioničari smo bili u NO. Svake godine angažiran inozemna sa ratingom financijska revizorska kuća koja je revidirala poslovanje i suportirala strategiju kojom treba ići, te nas uveliko začuđuje konstatacija inspektora o namjeri uprava ka uništenju aluminijske i guranja u gubitke, a u potpunosti inspektori zanemaruju da je Aluminij 100% bio naslonjen na burzu.

Da budemo jasni niti jedna uprava nije ista, ne može imati iste kompetencije i stručnosti, mnoge smo kritizirali, dizali tužbe itd... ali ovo što tvrde inspektori FP nije dovelo do uništenja Aluminija. Ključ izvještaja je da su gubici i uništenje Aluminija isključiva odgovornost menadžmenta- što je neistina i opasna tvrdnja za cijelo Društvo.

Zakoni koji postoje u F BiH i BiH su u ovom području diskriminatorni i ne dopuštaju Aluminiju da može izravno od proizvođača koji ima viškove kupiti struju po cijeni troškovna cijena + marža. Izmišljena je i nametnuta priča da Aluminij mora kupovati struju na nekoj mađarskoj burzi a u cijeni 1MWh na toj EU burzi nalazi se ukalkulirano troška od preko 20EUR/MWh CO2 certifikata koji je EU uvela samo za EU tj svoje zemlje, a ne nikako za zemlje izvan EU . Zato je cijena na toj burzi koja je bila 35 EUR 2016 od 2017 i dalje od 50-70 EUR/MWh.

Da budemo jasni Aluminij nije nikada i nikome plaćao te certifikate, taj iznos je postojao u cijeni struje koje je plaćao i to je bila sve marža našim elektroprivredama i traderima koje su kapitalizirale tu korist.

Aluminij je zadnje 5 god izbačen iz svoje zemlje i nametnuto mu je neko tržište u nekoj Regiji tj EU (nikome drugom nego samo Aluminiju), pa ta ista struja koja se proizvela u BiH prikazivana je da se kupuje na tom tržištu i da joj je cijena sa tog tržišta.

Ovo je politika Vlade F BiH, zatim Vlade BiH koja je 20 godina potpuno pasivna i odsutna od definiranja i donošenja ekonomskih politika u sektoru energetike i industrije. Zadatak svake Vlade je da kreira unutarnju gospodarsku politiku i stvori okruženje za rast poduzetništva i industrije. U ovom slučaju 20 g Vlade su šutile.

Regulativne energetike u BiH su na nivou Države, a u RS i F BiH su drugačiji principi. Da je Aluminij u RS imao bi cijenu struje od 35 EUR, a u F BiH , Aluminij „nema mogućnosti da fizički nabavi el energiju od proizvođača koji ima viškove“ jer taj proizvođač će nekome drugome prodati el energiju koja će se prikazati da dolazi sa ino tržišta po cijenama mađarske burze.

Sukladno nalazu FP zaključak je koliko god proizvodni troškovi bili Uprava je morala preneti sav taj trošak na prodajnu cijenu., zanemarujući činjenicu da prodajnu cijenu definira burza, te sve sirovine i struju tkđ burza.. navodimo primjer na modelu nafte da javnost bolje shvati koliko je FP u krivu :

Zamislite kompaniju koja proizvodi i prodaje naftu koja je burzovna roba te postavljamo da prodajna cijena iznad 60 USD ostvaruje profit a sve ispod toga je gubitak. Zamislite da je svake godine bio drugi direktor tj druga Uprava u toj kompaniji.

Prosječne cijene kroz godine su bile kako slijedi:

Year	Average Closing Price USD
2020	\$37.28
2018	\$65.23
2017	\$50.80
2016	\$43.29
2015	\$48.66
2014	\$93.17

Prema zakonitostima koje je FP postavila u svome nalazu. Uprava i direktor iz ove naftne kompanije iz 2014 g i 2018 godine su sposobni i poštenu, a svi direktori i Uprave u ostalim godinama nisu znali prodavati po cijenama da pokriju troškove te su svjesno radili da unište kompaniju. Na ovom primjeru je dokazano da FP iznosi subjektivne stavove koji nisu utemeljeni na zakonitostima i principima kako se tržište ponaša i koje su zakonitosti tržišta koje je burza.

Na početku smo rekli da ništa ne zamjeramo inspektorima FP jer je tematika proizvodnje, funkcioniranja aluminijske industrije, zakonitosti i pravila po kojima se posluje, teška, mora se izučavati i ovo područje je znanstveno područje te svako paušalno mišljenje o ovoj industriji, upravljanju i vođenju te na taj način iznošenje zaključaka je nekorektno i opasno.

Ovime smo dokazali i u potpunosti pobili i prikazali neistinitim tvrdnje Zaključka – točka 6.

Dokazi i Analiza točke 7. Zaključka

FP kaže da su Uprave ili Uprava trebale mrežarine (nameti države koji su se iz godine u godinu povećavali po MW te su iznosili prosječno 7,5EUR/MWh – prenijeti na prodajnu cijenu. Ovih 7,5 EUR *1,5 mil MW h potrošnje je godišnje troška za Aluminij bilo 11,25 mil EUR (ovo da svima bude jasnije šta je Alu plaćao nameta u regulatorne agencije i Vladu)

Ova tvrdnja FP da se cijenu struje može prebaciti na prodajnu cijenu proizvoda je apsurd i ne želimo je komentirati jer je dokazana kao apsurd i neistina.

Točka 7 iz Zaključka ovime je dokazana kao neistinita.

Dokazi i analiza točke 8. Zaključka.

FP zaključuje da su rađeni nepovoljni ugovori sa dobavljačima, te da su rađene štetne kompezacije. Na temu kompezacija smo pojasnili da je kompezacija, asignacija itd tj međusobni prijeboj apsolutno dopušten i poželjan ne samo u BIH već u svijetu i ne znamo zašto je FP išla u smjeru ovakvih zaključaka čak spominjući pojam „Štetna“ ovo upućuje na namjeru FP koja ide u vrlo neugodnom smjeru – te navedeno nije istina .

Obzirom da su naši predstavnici ranije bili članovi NO, svi smo bili dio sustava Aluminija, brojno poslovanje svih uprava nam je poznato poznajemo detalje poslovanja- FP tvrdi da su rađeni nepovoljni ugovori sa dobavljačima- a nema jasne i dodatne argumentacije.

Smatramo da je usporedba cijena i sirovina te prodajnih cijena kroz godine kako je prikazano u izvještaju te na temelju čega su izneseni zaključci ,pogrešna- jer su

burzovne cijene mjesečno i godišnje za sve kategorije različite te su parametri burzovnih cijena u promatranom periodu 2014-2019 efekt kretanja na burzi a ne utjecaj ljudskog faktora.

Ključna je i po nama nekorektna i neistinita izjava FP u točki 8 Zaključka da je Društvo poslovalo mimo ekonomske logike i principa tržišnog poslovanja.

Upravo ovdje FP otkriva da ne poznaje, ne razumije ekonomsku logiku i tržišno poslovanje svjetskih burzovnih kategorija, jer je Aluminij sa svim inputima i outputom vezan sa svjetske burzovne indekse- jedino je el energija domaća kategorija- nju izostavljamo, ali je stavom Države i ova kategorija bačena na EU Burzu, a kao tržišna kategorija trebala je biti definirana unutarnjom ekonomskom politikom u BiH.

Upravo zbog ovakve tvrdnje FP ponavljamo da ne zamjeramo, jer je FP pokušala šablonizirati model kontrole i nalaza kao sa drugim poduzećima u F BiH gdje rade kontrole, međutim, možemo potvrditi na žalost Aluminij Mostar je samo fizički lociran u F BiH, a svo poslovanje je vezano na istim principima svih ostalih svjetskih kompanija koje imaju ovakvu proizvodnju- te zato smo napomenuli da ovu industriju ne može nitko komentirati niti analizirati izvoditi zaključke ako nema znanstveni pristup prema ovoj temi, a to je izučavanje principa poslovanja ove industrije na svjetskom nivou.

Točka 8. dalje se zaključuje od FP da isključivi problem tj gubitaka i propasti aluminija nije el. energija. Mi odgovorno tvrdimo i dokazujemo da cijena el. Energije nije jedini ali jeste isključivi problem enormnih gubitaka i propasti Aluminija. Svaki burzovni parametar utječe na profitabilnost ove industrije pogotovo prodajna cijena , (LME) , cijena glinice, tečaj USD, cijena koksa, ali ove cijene i njihova volatilitnost te sposobnost managamenata za koje tvrdimo da se mnogi nisu znali ni mogli nositi sa težinom i kompleksnošću problema, nisu doveli do ovakve propasti Društva, te dokazujemo kakav utjecaj na Bilancu ima cijene el energije :

Dokazujemo deduktivno kroz primjer 2017 i 2018 g poslovanja Aluminija (svi parametri Bilance (RDG) ostaju netaknuti osim promjene cijene struje koju primjenjujemo kroz model :

Stvarni podaci iz Bilance poslovanja 2017

Godina	Potrošnja el energije mil MWh	prosječna cijena struje u KM	gubitak u mil KM

2017	1,52	99,82 (51EUR)	-21

Model procjene rezultata uz cijenu el energije od 40 EUR

model projekcije	Potrošnja el energije mil MWh	realna prosječna cijena struje u KM	umanjenje ukupnog troška zbog projekcije cijene struje smanjenjem za 11 eur (51-11) ili 21,51 KM
2017	1,52	78,23 KM ili 40 EUR	$21,51 \times 1,52 = 32,7$ mil KM

U 2017 g Društvo potrošilo 1,52 mil MWh el enrgije. Prosječna cijena struje bila 99,82 KM ili 51 EUR, ostvaren gubitak 21 mil KM. (podaci sa stranice 32/33 izvještaja.

Druga tabela je Model: ako pretpostavimo da je cijena el energije umjesto 51 bila 40 EUR Društvo bi ostvarilo za 32,7 mil KM bolji finansijski rezultat tj. $32,7 \text{ mil KM} - 21 \text{ mil KM} = 11,7 \text{ mil KM}$ neto dobit. BiH i F BiH može i treba da osigura Aluminiju cijenu el energije cca 40 EUR jer je proizvodna cijena elektroprivreda nešto oko 30 EUR., a građani već plaćaju cijenu ispod ove projicirane

Ovo je dokaz da tvrdnja FP pada u vodu u njihovom zaključku 8 a to je da struja nije relevantan faktor za poslovanje ove industrije.

Godina	Potrošnja el energije mil MWh	prosječna cijena struje u KM	gubitak u mil KM
2018	1,481	121,61(62,18EUR)	-70

model projekcije	Potrošnja el energije mil MWh	realna prosječna cijena struje u KM	umanjenje ukupnog troška zbog projekcije cijene struje smanjenjem za 22,1 eur (62,1-22,1) ili umanjeње za 43,22KM
2018	1,481	78,23 KM ili 40 EUR	$43,22 \times 1,481 = 64,01$ mil KM

U 2018 g Društvo potrošilo 1,481 mil MWh el enrgije. Prosječna cijena struje bila 121,61 KM ili 62,18 EUR /MWh, ostvaren gubitak 70 mil KM. (podaci sa stranice 32/33 izvještaja.)

Druga tabela je Model tj : ako pretpostavimo da je cijena el energije umjesto 62,18 EUR bila 40 EUR/MWh Društvo bi ostvarilo za 64 mil KM bolji finansijski rezultat tj. 64mil KM -70mil KM = -6 mil KM neto gubitak.

Znači uz pretpostavku da je Aluminij imao cijenu el energije 40 EUR/MWh u 2018 g poslovanje bi završio sa 6 mil KM gubitka, usljed nerealno visoke cijene struje u kojoj se preko 30EUR troška nalazilo CO2 certifikata i mrežarina Državi , društvo je 2018 g završilo sa 70 mil KM gubitka

Zaključujemo na ova dva primjera da zaključak FP nije utemeljen na činjenicama i istini te dokazujemo da je cijena jedini relevantan faktor na kome počiva postojanje i poslovanje proizvodnje primarnog aluminija u procesu elektrolize. Naše procjene su da Aluminij u posljednjih 15 godina usljed mrežarina nametnutih od strane Države i fiktivne cijene struje vežući je za nametnutu mađarsku burzu, a prije toga usljed diskriminacije Ferka, preko 500 mil KM Aluminij platio više novca za el energiju od onoga što je trebao. To su kapitalizirali oni koji su prodavali el. energiju, Regulatorne agencije , Elektroprijenos i Vlada (OIEIK) .Navedeno smo i dokazali.

Samo napominjemo od 1,5 mil MWh potrošnje el energije Aluminija u jednoj godini, cca 1,125 mil el energije je bilo izvezeno kroz proizvode, tj el energija je na taj način izvezena, te su mrežarine za taj iznos trebale biti oslobođene za Aluminij. Taj iznos u novcu je cca 8,5 mil EUR , te uspoređujemo da izvoznici „sirove“ el energije su oslobođeni plaćanja mrežarina.

Upravo dokazujemo da se protiv ekonomske diskriminatorne politike udruga Dial bori sve ove godine.

- C. Brojne druge kritike imamo na nalaz FP, a pogotovo u dijelu tj. na samom početku navedeno je da je FP dat nalog da radi usporedbe cijena koštanja sirovina, prodajnih cijena premija po godinama tj za svaku upravu te da pravi usporedbe. Međutim mi tvrdimo da to nije svrsishodno usporedbe jer uspoređivati cijene koštanja sirovina po godinama a koje su burzovna roba te na temelju toga iznositi zaključke je nelogično jer takvi zaključci su relativni i nedorečeni. Ključne sirovine (glinica koks) pored burzovnih indeksa ovisni su i o tečaju USD/EUR, ekonomskog potencijala naručitelja, te kvalitete, zatim utroška u propisanim normativima istih koji moraju biti prilagođeni parametrima na kojima počiva ova industrija. Kvaliteta proizvoda Aluminija d.d. je bila u samom vrhu ove industrije u svijetu.

Navodimo činjenicu da se takve stvari rade samo u managerskom svijetu tj analiziraju se povijesni podaci kretanja burzovnih indexa radi prepoznavanja trendova , te se

uspoređuju sa tekućim burzovnim cijenama, analiziraju se svi elementi tržišta i manageri to koriste radi donošenja strategija i odluka budućeg perioda vezanog za npr određeni indeks tj robu/sirovinu.

Zaključak:

Slijedom svega navedenog zaključak je da Izvještaj Financijske policije u dijelu pristupa, analize te izvođenja zaključaka je u suštini pogrešan – ne odražava stvarno stanje te derogira sve principe na kojima počiva poslovanje proizvodnje aluminija postupkom elektrolize. Zaključci izvještaja FP mogu biti samo osobni stavovi inspektora FP, a ne nikako službeni izvještaj Vladine institucije. Analizama, dokazima, dedukcijom smo to i dokazali.

Uzimajući u obzir da je stav FP u dijelu analize rada, ponašanja, Uprava, NO kao i svih sudionika u ovoj procesnoj tehnologiji nepotpuno razumijevanje funkcioniranja ove industrije koja se ne može usporediti niti sa jednom industrijom u okruženju, te modeli, načini i principi rada FP koje su primjenjivali u praksi na druga poduzeća i ustanove, zasigurno ne mogu kao takvi biti primjenjivi na industriju kao što je proizvodnja primarnog aluminija

Još jednom napominjemo da u navedenom dokumentu nismo iznijeli nikakve osobne stavove niti protiv FP, inspektora, Uprava NO, firmi koje se spominju u izvještaju , već isključivo činjenice i zaključke utemeljene na zakonitostima i postulatima na kojima ovakve industrije počivaju, te smo iznijeli svako odsustvo vođenja gospodarske politike obje Vlade F BiH i BiH koje su iz godine u godinu doprinisili eroziji ovog Društva koje se u konačnici ugasio, a sve u cilju implementacije Odluke Vlade F BiH da se Aluminij revitalizira vlastitim snagama i da se sprovedu ekonomske politike na koje smo se referirali..

Stoga navedeni dokument Izvještaj FP koji je dostavljen na 100 str u potpunosti ne odražava istinu u svim djelovima koje smo analizirali, a navedeni dijelovi su ključ i okosnica na temelju kojih je FP iznijela suštinske zaključke koji su neistiniti i pogrešni- znači naš komentar je na zaključke FP, a to je i okosnica Izvještaja . Stoga smatramo i tražimo da se navedeni izvještaj povuče jer može izazvati štetu za cijelo društvo u cjelini.

Primjedba na istupe predstavnika Vlade: izjave i komentari dati za televiziju N1. 10.06.2020.

U prilogu koji je napravila TV N1 u svezi Aluminija upućujemo demant:

- U iskazu gosp Nermina Nikšića isti demantiramo u cijelosti kao neistinit i politiziranje navedene teme skidajući odgovornost sa sebe dok je bio Premijer. Naime za mandata gosp Nikšića u periodu od 2013 do sredine 2015g. Vlada F BiH i Premijer su imali apsolutni nadzor i utjecaj nad Aluminijem, te na svim skupštinama Društva od 2013 do danas Vlada F BiH (usljed nepojavljivanja malih dioničara na Skupštini- osim nas nekoliko pojedinačno), Vlada F BiH ima apsolutnu moć donošenja odluka jer njeno prisustvo na Skupštinama je prisustvo cca 75-80% glasova na Skupštini, a u Skupštinama kada se bira nadzorni odbor te kada su mali dioničari trebali skupiti min 5% glasačkih prava tada je utjecaj Vlade na tim

Skupštinama bio cca 65%. Ovim dokazujemo da od 2013.g Vlada imala apsolutnu moć donošenja strateških odluka za Aluminij, te je i odlučivala većinom svojih glasova..

- Svako prebacivanje odgovornosti Vlade od tog perioda do danas da oni nisu imali utjecaja je neistinit. Vlada imenuje svoje članove NO, a oni direktora i Upravu. Vlada i njen utjecaj u Aluminiju od 2013 g je apsolutan. Ovime potvrđujemo neistinite navode Vlade u proteklim godinama da je njen utjecaj na Aluminij relativan tj samo 44% koliko drže suvlasnički udio.
- U iskazu gosp Džindića u istom TV prilogu u kojem tvrdi da Vlada nije imala utjecaja na Aluminij na donošenje Odluka te da je sve odluke donosio Nadzorni odbor kao i zadnju Odluku o najmu Aluminija, je neistina i pranje ruka od Vlade, a što potvrđuju gore iznesene činjenice o apsolutnoj moći i donošenja ključnih Odluka za Aluminij..
- Svi pregovori zadnjih pola godine sa najmoprimcem Aluminija održani su u Vladi, Vlada jedanput odbacila Ugovor, drugi put prihvatila te na skupštini 6.4.2020 glasovima Vlade od 78,34% Aluminij je iznajmljen, a ne kako se navodi u prilogu glasovima NO, jer NO nije legitiman za ovu Odluku, te NO ne glasuje na skupštini. Što znači da izjave gosp Džindića ne odražavaju istinitost ne tako davnih događaja. (sve je dokumentirano medijski zadnjih nekoliko mjeseci tj da Vlada F BiH pregovara o sudbini Aluminija, znači Vlada- nitko više)

U samom prilogu se spominje da će se u narednom periodu proglasiti stečaj Aluminija.

Udruga Dial, nebrojeno puta do sada pa i sada oštro se protivila i protivi takvoj strategiji tj ponovnom skidanju odgovornosti Vlade, te se pozivamo na programe koje smo dostavili Vladi nebrojeno puta a pogotovo razradu tog programa u posljednjem dopisu u kojem tražimo i predlažemo da konačno Vlada pokaže da znade vladati, primjeni implementaciju Odluke o financijskoj konsolidaciji, te kroz izmjene i sprovedbu ekonomske politike vezano za izmjene u elektroenergetskom sektoru osigura preduvjete za ponovno pokretanje Aluminija.

Navedeno podrazumijeva i promjenu vlasničke strukture Aluminija koja je kao prijedlog i analiza dostavljena Vladi u više navrata, te u zadnjem dopisu.

Pitamo se zašto Vlada sada predlaže kontraverznu Odluku (stečaj) kada je 2018 donijela Odluku da se Aluminij može i da će se financijski konsolidirati, te je ta Odluka i dalje na snazi te je Vlada poduzela niz konkretnih aktivnosti (reprogram dugova, zaseban račun, odgoda plaćanja tekućih obveza) po toj Odluci.

Sve što smo predložili, a uz minimalna sredstva, pokrenut će ponovo Aluminij, povratiti izgubljeni BDP koji je nastao gašenjem Aluminija, te će doprinijeti povećanju uposlenosti tisuće radnika u vezanim djelatnostima , a ne samo u Aluminiju.

Nagovještaj raskida Ugovora sa Abraham Grupom ne smije biti razlog Vlade za proglašenje stečaja i prekida realizacije Odluke o financijskoj konsolidaciji koja je na snazi do kraja 2021. g. Realizacija navedene Odluke znači revitalizaciju proizvodnje, očuvanje imovine i kapitala vlasnika i osiguranje naplate potraživanja povjerioca.

S poštovanjem!

Dostava: Naslov

- a/a

Predsjednik udruge DIAL

Zlatko Topić